

ШТЕТНИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ЈУГ

Македонските студенти и физички биле спречувани да студираат во странство, за да не ја прочуваат античко-македонската историја! Некои панславистички ориентирани автори кај нас, индиректно се под влијание на грчката пропаганда!

Пишува:
Александар ДОНСКИ

Практично, за време на југословенското едноумие, не стануваше збор за чесна и за слободна научна дискусија или размена на аргументи за или против некоја од теориите за потеклото на денешната македонска нација, туку за тенденциозно оневозможување на истражувањето на античката македонска историја и на етно-културните врски меѓу денешните и античките Македонци, кои понекогаш се манифестираа и со брутални физички манифестации. Така, на пример, првите години по ослободувањето, една наша учителка по историја, на својот час наместо "Александар Велики" на учениците им рекла "Александар Македонски". Набрзо била повикана во УДБА на испрашување во врска со ваквото нејзино детерминирање на овој македонски цар. Подоцна официјалните историчари од времето на едноумието го прифатија ваквото детерминирање на Александар, но факт е дека отпрвин тоа им пречело на тогашните македонски едноумни управувачи. Всушност, во прилог на ова, не случајно во книгата "Одбрани четива за историјата на македонскиот народ" ("Државно книгоиздателство на НР Македонија", Скопје,

1951 година), не е објавен ниту еден документ во врска со античка Македонија, иако книгата претендира да опфати документи уште од најраната историја на Македонија и на Македонците. Подоцна во историските книги наменети за пошироката публика почнува срамежливо да се зголемува бројот на страниците посветени на античка Македонија. Така, во 1988 година во книгата "Историја на македонскиот народ" ја достигна бројката од дури 10 (десет) страници посветени на античка Македонија!

ПОПРЕЧУВАЊЕ НА СТУДЕНТИТЕ

Сличен податок ми кажа и една наша позната универзитетска професорка, која ми соопшти дека во разговорот кој го водела со поранешен висок функционер во Службата за државна безбедност од времето на едноумието, тој ѝ потврдил дека

во тоа време намерно било попречувано и оневозможувано студирањето на стари јазици од страна на македонските студенти во странство, со цел студентите да не дојдат до поблизок контакт со оригиналните антички дела посветени на славната македонска историја.

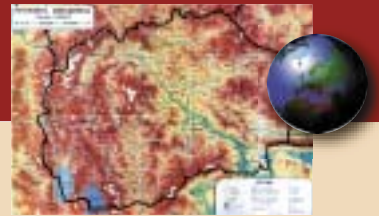
Сигурно дека вакви примери има уште многу.

Со ова никако не сакам да го доведам во прашање огромниот и грамаден придонес на македонската историографија од времето на едноумието. Напротив, во ова време, во останатите области од нашата историографија се постигнаа исклучително вредни, големи и трајни успеси. Но, фактите

покажуваат дека односот на оваа историографија кон изучувањето на античка Македонија и навистина заслужува критика. Факт е и дека на нашиот тогашен единствен универзитет можеа да се добијат одредени пошироки сознанија за античка Македонија, но дел од сознанијата кои тогаш се изучуваа заслужуваат сериозно преиспитување (на пример, тврдењето дека безмалку Македонците биле Грци и сл.). Освен тоа, податоците за античка Македонија не беа форсирани пред пошироката јавност (што се гледа од содржините на историските изданија кои ги наведовме).

Во 1991 година, Вардарскиот дел на Македонија (догодешната СРМ) се осамостои како независна држава. Се создадоа уште послободни (идеолошки деконтаминирани) услови за работа во историографијата, но и натаму бавно се менуваше состојбата во однос на истражувањата во насока на нашите врски со античките Македонци. И овој пат причините индиректно се поврзани со идеолошки контаминираната историографија од минатиот режим во однос на односната тема. Имено, под влијание на состојбата која ја

ОСЛОВЕНСКАТА ПРОПАГАНДА

описавме, многумина македонски историчари и истражувачи, свесно или не, ја прифатија исклучително панславистичката теорија за потеклото на денешната македонска нација и својот скупен опус го подредија на оваа теорија. Оттаму, нерелно е да се очекува дека овие историчари и истражувачи преку ноќ ќе се откажат од сè тоа што досега го напишале и дека ќе се свртат (сликовито кажано) "самите против себе". Ова се однесува како на постарите, така и на некои помлади историчари и истражувачи. Некои од нив одат дури дотаму што упорно продолжуваат да се држат исклучително за панславистичката теорија за потеклото на денешната македонска нација, понекогаш афективно напаѓајќи ги дури и самите артефакти, кои одат во прилог на докажувањето на врските меѓу денешните и славните антички Македонци. Навистина не знам дали постои ваков мазохизам кај некој друг народ т.е. дали постојат припадници на некој друг народ, кои толку си ја омаловажуваат сопствената античка историја. Зарем може да се замисли вака да постапуваат Грците кон наследството кое го имаат од древните Хелени? Или зарем може да се замисли дека денешните Италијанци со омаловажување ќе пишуваат за историјата на Римската империја, тврдејќи дека тие немаат "никаква врска" со славните Римјани? Дали е тоа

можно? Секако дека не. Практично на овие наши субјекти не им е грижа за вистината, туку тие повеќе се грижат за сопственото досегашно пишување. Нивната логика е дека доколку излезат на виделина поинакви податоци, нивниот досегашен опус може да биде "загрозен". Но, има и позитивни примери, кога историчари и фолклористи од постарите генерации, смело се впуштаат во коригирањето на досегашниот однос кон изучувањето на античките Македонци во официјалната историографија за време на едноумието, отворено залагајќи се за интензивирање на овој неправедно запоставен процес.

КОЈ КОМУ ТРЕБА ДА МУ ЈА КАЖУВА НАШАТА ИСТОРИЈА?

Кај одделни современи помлади историчари се јавува и еден вид "страв" послободно да пишуваат за оваа тема. Тие како да се "плашат" дека ќе бидат "исмеани" од страна на странската научна јавност, доколку напишат дека античките Македонци ја внеле својата крв и култура во денешната македонска нација. Поради тоа, главно, тие се задржуваат единствено на проучувањето на историјата на античките Македонци, без да се осмелат да проговорот за наследството на овој славен народ во де-

нешната македонска нација. Кај нив како да постои еден вид "автоцензура" кога е во прашање оваа тема. Во врска со ова ќе кажеме дека и навистина не е лесно преку ноќ да се разбие сè она што грчката пропаганда го има изградено во светската јавност за сите овие околу 170 години предност во однос на Македонците во презентирањето на сопствената историска вистина. Ова презентирање и навистина создаде прогрчки настроени авторитети во светот. Но, она што го спомнавме за македонските историчари од времето на едноумието, целосно важи и за овие странски авторитети. Не може некој странски исто-

ричар, кој цел живот пишувал за "грчкиот карактер" на античките Македонци, наеднаш да се откаже од сè тоа и да почне да пишува дека тие не биле Грци, а уште помалку да прифати дека денешните Македонци имаат некаква врска со античките Македонци.

Овде ќе спомнеме и дека кај дел од нашата јавност како да постои "очекување" некој "однавтор" да ни соопшти кои сме и што сме, иако треба да биде обратно. Самите ние, треба на светот да му соопштуваме податоци за нашите етно-културни корени. Се разбира дека тоа треба да биде исклучително врз основа на цврсти аргументи. Всушност, така било и

со останатите народи. Денес голем број луѓе во светот веруваат дека современите Грци се "чисти потомци на Хелените". Но, не така одамна состојбата воопшто не била таква. Постои документ од XIX век во кој пишува дека тогашните водечки европски политичари на тогашните грчки востаници (кои барале помош од нив), им рекле дека "грчка нација не постои". Па, зошто денешните Европејци мислат изразено поинаку од своите предци, па дури и некои од нив сметаат дека денешните Грци се "потомци на Хелените"? Одговорот е јасен. Современите Европејци ги прифатија артикулациите на грчката историографија. Токму грчките историчари се тие кои упорно и со децении му соопштуваат на светот дека денешните Грци се "потомци на Хелените", а добар дел од светот - порано или подоцна - тоа го прифати (штом така тврдат домородните историчари, кои најдобро си ја знаат сопствената историја). Ист е случајот и со албанските историчари. Токму тие упорно и континуирано тврдеа и тврдат дека Албанците се директни потомци на Илирите, а меѓународната јавност тоа почна да го прифаќа. Така треба да биде и со презентирањето на нашиот историски идентитет пред светот (иако тој процес е отежнат заради постојаните пречки кои ни ги прават некои од соседните историографии). Значи, не треба да чекаме некој однавтор да ни каже кои сме и што сме, туку самите ние (врз основа на аргументи и без импровизации) треба да ги откриваме корените на македонскиот етно-културен идентитет и тие созанија да ги презентираме пред меѓународната јавност.

(продолжува)